

JULIJE III. (1550. -1555.)
(JULIUS III.)

» Dekret o sakramentima pokore i bolesničkog pomazanja « (Tridentski sabor, XIV. sjednica, 25. XI. 1551.)

a) Učenje o sakramentu pokore

Predgovor

Premda je u dekretu o opravdanju bilo umetnuto mnogo govora o sakramentu pokore, potrebnog za razumno razjašnjenje nekih mjesta, ipak u ovo naše vrijeme o tom (sakramentu) postoji mnoštvo različitih zabluda, te sveti ekumenski i opći Tridentski sabor (misli) da će mnogo pridonijeti općoj koristi ako o tome objavi točniju i potpuniju definiciju, kako bi uz pomoć Duha Svetoga ukazao i uništio sve zablude, kažem, da katolička istina bude jasna i sjajna; ovaj sveti sabor predočuje sada to učenje svim kršćanima da ga trajno slijede.

Poglavlje 1. - O potrebi i ustanovljenju sakramenta pokore

Kada bi svi preporođeni imali zahvalnost prema Bogu, da ustrajno brane pravednost primljenu u krštenju po njegovoj dobrohotnosti i milosti, ne bi bilo potrebno da osim krštenja bude ustanovljen neki drugi sakrament za oprostjenje grijeha [**kan. 2**]. Budući pak je "Bog bogat milosrđem" [**Ef 2,4**] koji "dobro zna kako smo sazdani" [**Ps 103,14**], donio lijek života onima koji su se poslije (krštenja) predali u službu grijeha i vlast đavla, to jest sakrament pokore [**kan. 1**], kojim će se onima koji poslije krštenja padnu, primijeniti dobročinstvo Kristove smrti.

Pokora je naime bila potrebna svim ljudima koji su se oskvrnuli nekim smrtnim grijehom, da u bilo koje vrijeme steknu milost i pravednost, pa i onima koji su tražili da ih se opere sakramentom krštenja, kako bi mržnjom na grijeh i pobožnim bolom duše, odbacili i ispravili pokvarenost i okajali toliku uvredu Boga. Zbog toga prorok kaže: "Obratite se dakle i povratite od svih svojih nedjela, i grijeh vam vaš neće biti na propast" [**Ez 18,30**]. Gospodin je također kazao: "Ako se ne obratite, svi ćete slično propasti" [**Lk 13,3**]. I prvak apostola Petar, preporučuje pokoru grješnicima, koji su trebali primiti krštenje, govoreći; "Obratite se, i svatko od vas neka se krsti" [**Dj 2,38**].

Nadalje, prije Kristovog dolaska pokora nije bila sakrament, niti je ona to poslije (Kristovog) dolaska za bilo koga prije krštenja. Gospodin je pak sakrament pokore ustanovio prije svega onda, kad je poslije uskrснуća dahnuo u svoje učenike, govoreći: "Primitе Duha Svetoga. Kojima otpustite grijеhe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" [Iv 20,22 sl.].

Opća suglasnost otaca je uvijek shvaćala da je tim značajnim činom i tako jasnim riječima apostolima i njihovim zakonitim nasljednicima bila dana vlast otpuštanja i zadržavanja, za opravdanje onih vjernika koji su pali poslije krštenja [kan. 3]; a Katolička crkva je s velikim pravom proglasila i osudila novacijance koji su nekoć uporno nijekali ovlast otpuštanja.

Ovaj sveti sabor odobravajući i prihvaćajući taj najistinitiji smisao onih Gospodinovih riječi, osuđuje izmišljeno tumačenje onih koji te riječi lažno iskrivljuju kao ovlast propovijedanja Božje riječi i naviještanja Kristovog Evandjelja, a protiv ustanovljenja tog sakramenta.

Poglavlje 2. - Razlika između sakramenta pokore i krštenja

Uostalom zna se da se taj sakrament u mnogim svojstvima razlikuje od krštenja [kan. 2]. Naime, osim što se materija i forma, što čini bit sakramenta, vrlo jako razlikuju, sigurna je činjenica da djelatelj krštenja ne mora biti sudac, jer Crkva nije prema nikome sudac tko nije prije toga ušao u nju kroz sama vrata krštenja. Apostol kaže "Što spada na me suditi one vani?" [1 Kor 5,12].

Drugačije je s ukućanima vjere [usp. Gal 6,10], koje je Krist Gospodin kupkom krštenja jednom učinio udovima svoga tijela. Oni naime koji su se poslije oskvrnuli nekim zločinom, neće se oprati ponovnim krštenjem, jer to u Katoličkoj crkvi ni zbog kakvog razloga nije dozvoljeno, nego je htio da stanu pred ovo sudište kao krivci, kako bi se po svećenikovoј presudi mogli osloboditi ne jednom, nego koliko god puta se zbog učinjenih grijeha kajući uteknu k njemu.

Jedan je naime plod krštenja a drugi pokore. Obukavši naime Krista po krštenju [usp. Gal 3,27], u njemu naime postajemo drugo stvorenje, stječemo puno i potpuno oprostjenje svih grijeha; k toј pak obnovi i cjelovitosti nikako ne možemo stići po sakramentu pokore bez naših velikih molbi i napora, jer to traži Božja pravednost, te su sveti oci pokoru s pravom nazvali "na neki način mukotrпно krštenje". Ovaj naime sakrament pokore je potreban za spasenje onima koji su pali poslije krštenja, kao što je krštenje (potrebno) onima koji još nisu preporođeni [kan. 6].

Poglavlje 3. - O dijelovima i plodu pokore

Osim toga sveti sabor uči da je forma sakramenta pokore, u čemu se na poseban način nalazi snaga same pokore, položena u one riječi djelatelja: Ja te odrješujem, itd. kojima su doduše hvalevrijedno, prema običaju svete Crkve, dodane neke molitve, ali one nipošto ne spadaju na bit same forme, niti su potrebne za podjeljivanje samog sakramenta.

A kao materija tog sakramenta su čini samog pokornika, to jest, pokajanje, ispovijed i zadovoljština [kan. 4]. A oni se po Božjoj odredbi traže kod pokornika za cjelovitost sakramenta, za puno i potpuno oprostjenje grijeha, te se zbog tog razloga nazivaju dijelovi pokore.

Zaista pak je predmet i učinak tog sakramenta, ukoliko se misli na njegovu snagu i učinkovitost, pomirenje s Bogom, koje međutim kod pobožnih ljudi koji s pobožnošću primaju taj sakrament, običava biti popraćeno s mirom i vedrinom savjesti i velikom duhovnom utjehom.

To sveti sabor uči o dijelovima i učincima tog sakramenta, a ujedno osuđuje mišljenje onih koji tvrde da su dijelovi pokore: izazvani strah savjesti i vjera [**kan. 4**].

Poglavlje 4. - O pokajanju

Pokajanje, koje zauzima prvo mjesto među činima pokore, je bol duše i zgražanje nad počinjenim grijehom, s odlukom ne griješiti više. U neko vrijeme je za dobivanje oprostjenja grijeha bio potreban osjećaj pokajanja, koji bi čovjeka palog poslije krštenja konačno pripremio za oprostjenje grijeha tako što bi osjećaj pokajanja bio povezan s povjerenjem u Božje milosrđe i željom da se učini i ostalo što se traži za ispravno primanje tog sakramenta.

Sveti sabor dakle izjavljuje da to pokajanje ne znači samo odustajanje od grijeha, nego i odluku i početak novog života, prema onoj: "Odbacite od sebe sva nedjela koja ste činili i načinite sebi novo srce i nov duh" [**Ez 18,31**].

I zaista, tko razmatra vapaje onih svetaca: "Tebi, samom tebi ja sam zgriješio i učinio što je zlo pred tobom" [**Ps 51,6**]; "U noći postelju plačem zalijevam, suzama ležaj natapam" [**Ps 6,7**]; "Slavit ću te sva ljeta svoja, premda s gorčinom u duši" [**Iz 38,15**], i slično tome, lako će razumjeti da su oni proizašli iz žestoke mržnje prema ranijem životu i iz velikog zgražanja nad grijesima.

Osim toga (ovaj sabor) uči da, to pokajanje, premda katkad u usavršeno ljubavlju, čovjeka pomiruje s Bogom prije nego li on stvarno primi taj sakrament, ipak samom pokajanju ne treba pripisati pomirenje bez želje za sakramentom koja je uključena u pokajanje.

Ono pak nesavršeno pokajanje [**kan. 5**], koje se zove skrušenost, jer se općenito smatra da nastaje iz promatranja rugobe grijeha, ili iz straha pred paklom i kaznama, ako isključuje želju za grijehom i (uključuje) nadu u oprostjenje, (sabor) izjavljuje da ono ne samo ne čini čovjeka licemjerom i većim grješnikom, nego je također dar Božji i poticaj Duha Svetoga, ne još doduše kao onoga koji se nastanio, nego kao onoga koji potiče, čijom pomoći pokornik priprema sebi put prema opravdanju. I premda (takvo pokajanje) ne može bez sakramenta pokore čovjeka dovesti do opravdanja, ipak ga priprema da si on u sakramentu pokore izmoli Božju milost. Naime, korisno potaknuti takvim strahom Ninivljani su na Joninu propovijed punu zastrašivanja činili pokoru i izmolili su milosrđe od Gospodina [**usp. Jon 3**].

Zbog toga neki krivo ocrnjuju katoličke pisce, kao da uče da sakrament pokore donosi milost onima koji ga primaju bez dobrog poticaja, a što Katolička crkva nikada nije učila niti mislila. A i krivo uče da je takvo pokajanje iznuđeno i prisiljeno a ne slobodno i iskreno [**kan. 5**].

Poglavlje 5. - O ispovijedi

Iz već protumačene ustanove sakramenta pokore, sveopća je Crkva uvijek shvaćala da je potpuno ispovijedanje grijeha ustanovljeno od Gospodina [**usp. Jak 5,16; 1 Iv 1,9; Lk 5,14; 17,14**], i da je svima

koji su pali poslije krštenja ono potrebno po Božjem pravu [**kan. 7**], jer je naš Gospodin Isus Krist, uzlazeći sa zemlje na nebesa, ostavio svećenike, zamjenike samoga sebe [**usp. Mt 16,19; 18,18; Iv 20,23**], kao predsjedatelje i suce, pred koje treba iznijeti sve smrtne grijeha u koje su Kristovi vjernici upali, kako bi oni li skladu s ovlašću ključeva, izrekli presudu opraštanja ili zadržavanja grijeha. Činjenica je naime, da svećenici taj sud ne bi mogli izreći ako im nije poznat predmet rasprave, niti bi mogli zadržati uravnoteženost u nametanju kazni, ako im grijesi budu izneseni samo općenito a ne radije i po vrsti i pojedinačno.

Iz toga slijedi da pokornici u ispovijedi trebaju iznijeti sve smrtne grijeha, kojih si je čovjek svjestan poslije marljivog ispitivanja svoje savjesti, pa bili oni i najskrovitiji i počinjeni samo protiv dviju posljednjih zapovijedi Dekaloga [**usp. Izl 20,17; Pnz 5,28; Mt 5,28**], koji ponekad teže ranjavaju dušu i opasniji su od onih koji se čine javno. A laki grijesi, koji nas ne isključuju iz Božje milosti i u koje češće upadamo, ispravno se, korisno i izvan svake preuzetosti iznose u ispovijedi [**kan. 7**], što nam pokazuje običaj pobožnih ljudi, ipak se oni mogu bez krivnje prešutjeti i okajati mnogim drugim sredstvima. Budući pak da svi smrtni grijesi, također i oni (počinjeni) mišlju, čine ljude "djecom gnjeva" [**Ef 2,3**] i Božjim neprijateljima, potrebno je za sve njih u iskrenoj i skrušenoj ispovijedi tražiti od Boga oprost.

I tako kad Kristovi vjernici nastoje ispovjediti sve grijeha koji im dođu u sjećanje, sve ih, bez sumnje, iznose pred Božje milosrđe na zaboravljanje [**kan. 7**]. Koji pak drugačije rade i svjesno neke prešućuju, ništa preko svećenika ne iznose Božjoj dobroti na opraštenje. "Ako se naime bolesnik stidi liječniku otkriti ranu, lijek neće izliječiti ono što ne pozna".

Osim toga, očito je da u ispovijedi treba iznijeti okolnosti koje mijenjaju vrstu grijeha [**kan. 7**], jer bez toga pokornik ne iznosi potpuno same grijeha, niti su oni jasni sucima, pa je nemoguće da bi oni mogli ispravno suditi o težini prijestupa, niti bi pokornicima za njih mogli odrediti kaznu kakvu treba. Zbog toga je daleko od razuma učiti da su te okolnosti izmislili besposleni ljudi, ili da treba ispovjediti samo jednu okolnost, tj. da je sagriješeno protiv brata.

Ali bezbožno je govoriti i da je tako propisana ispovijed nemoguća, [**kan. 8**], ili je nazivati mučenjem savjesti; poznato je naime, da se u Crkvi od pokornika ne traži ništa drugo nego da, nakon što se brižljivo ispita i istraži skrovite nabore svoje savjesti, ispovjedi one grijeha za koje se sjeti da je smrtno uvrijedio Gospodina i Boga svoga; drugi pak grijesi, kojih se ne sjeti onaj koji se marljivo ispita, podrazumijeva se da su uključeni u sveukupnost te ispovijedi; za njih vjerno govorimo s prorokom: "Od potajnih grijeha očisti me, Gospodine" [**Ps 19,13**]. Može se činiti da postoji poteškoća za takvu ispovijed i velik stid zbog otkrivanja grijeha, kad ona (ispovijed) ne bi bila olakšana tolikim i takvim prednostima i utjehama koje se odrješenjem najsigurnije dodjeljuju svima koji dostojno pristupaju tom sakramentu.

Uostalom, na čin tajnog ispovijedanja samo pred svećenikom ne brani kršćaninu da može javno ispovjediti svoje prijestupe, kao kaznu za svoje grijeha i za svoje poniženje, bilo kao primjer drugima bilo za napredak Crkve; ipak to nije zapovjedbena Božjom zapovijedi, niti se dovoljno razborito može narediti nekim ljudskim zakonom, da se prijestupi, posebno oni tajni, moraju otkriti javnim ispovijedanjem [**kan. 6**].

Zbog toga su najsvetiji i najstariji oci velikom i jednodušnom suglasnošću uvijek preporučivali tajnu

sakramentalnu ispovijed, kojom se sveta Crkva uvijek služila a kojom se služi i sada, te se jasno pobija isprazna kleveta onih koji se ne stide učiti da je ona (tajna ispovijed) daleko od Božje zapovijedi i da je ona ljudska izmišljotina, te da ima svoj začetak kod otaca okupljenih na IV. lateranskom saboru [kan. 8]. Nije naime Crkva na Lateranskom saboru odredila da se Kristovi vjernici ispovijedaju, nego je smatrala da je to potrebno i ustanovljeno Božjim pravom, ali (je odredila) da svi i pojedinci ispune zapovijed ispovjediti se barem svake godine, nakon što dođu u godine rasuđivanja. Zbog toga se u čitavoj Crkvi, s velikim plodom za duše vjernika, već obdržava taj spasonosni običaj da se ispovijeda u ono sveto i najpogodnije vrijeme korizme, koji običaj ovaj sveti sabor u potpunosti odobrava i prihvaća kao nešto pobožno i što s pravom treba zadržati [kan. 8].

Poglavlje 6. - O djelitelju tog sakramenta i o odrješenju

O djelitelju tog sakramenta sveti sabor izjavljuje da je lažno i potpuno strano evanđeoskoj istini svako učenje koje službu ključeva opasno proširuje i na ostale ljude osim na biskupe i svećenike [kan. 10], misleći da su one Gospodinove riječi: "Štogođ svežete na zemlji bit će svezano na nebu; i što god odriješite na zemlji bit će odriješeno na nebu" [Mt 18,18], i: "Kojima otpustite grijeha otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" [Iv 20,23] bile rečene bez iznimke i općenito svim Kristovim vjernicima, a protiv ustanovljenja tog sakramenta, tako da bi svatko imao vlast opraštanja grijeha, javno preko opomene, a tajno po dragovoljnoj ispovijedi učinjenoj bilo kome.

(Sabor) isto tako uči da svećenici koji se nalaze u smrtnom grijehu, kao Kristovi službenici vrše službu opraštanja grijeha, podijeljenu im kod ređenja po snazi Duha Svetoga, te da imaju krivo oni koji misle da zli svećenici nemaju te ovlasti.

Premda je naime svećenikovo odrješenje podjeljivanje tuđeg dobročinstva, ipak ono nije samo čista služba naviještanja evanđelja ili objavljivanja da su (nekome) grijesi oprošteni, nego je ono poput čina suda, kojim on (svećenik) kao sudac izriče presudu [kan. 9].

Zbog toga pokornik ne smije sebi toliko laskati zbog svoje vjere, da premda nema (kod njega) nikakvog kajanja, a niti kod svećenika ozbiljne namjere nešto činiti i zaista odrješivati, da bi mislio da će samo zbog svoje vjere biti pred Bogom zaista odriješeno. A niti sama vjera, bez pokajanja, ne daje nikakvo oprostjenje grijeha; a i onaj bi bio najnemarniji za svoje spasenje, koji bi shvatio da ga je svećenik odriješio u šali, a ne bi potražio drugog koji bi (to) učinio ozbiljno.

Poglavlje 7. - O pridržavanju slučajeva

Budući pak da narav i način rada suda traži, kako bi se donijela presuda prema podložnicima, a (takvo) je uvjerenje uvijek postojalo u Božjoj crkvi, a ovaj sabor potvrđuje da je to najistinitije, da ne bi bilo ni od kakvog značenja ono odrješenje koje bi svećenik izrekao onome za kojeg nema niti redovnu niti prenijetu jurisdikciju.

Našim se svetim ocima pak činilo daje za pravilno ponašanje kršćanskog puka od velikog značenja da neke strašnije i teže grijeha ne odrješuju svi svećenici, nego samo vrhovni svećenici. Zbog toga vrhovni svećenici

mogu, u skladu s najvišom ovlašću koja im je dana u Crkvi, svom posebnom sudu pridržati neke teže slučajeve grijeha.

Ne smije se naime sumnjati, jer je sve što je od Boga uređeno [**usp. Rim 13,1**], da to isto smije i svaki biskup u svojoj biskupiji, ne za razaranje nego za izgradnju [**usp. 2 Kor 10,8; 13,13**], snagom veće ovlasti koja mu je dana prema podređenima, u usporedbi s nižim svećenicima, posebno pak u odnosu na one (grijehe) s kojima je povezana kazna izopćenja. To pridržavanje grijeha, u skladu je s Božjom vlašću te nema snagu samo za vanjski poredak, nego također i pred Bogom [**kan. 11**].

Kako nitko zbog te okolnosti ne bi propao, u samoj se Crkvi zaista uvijek brižno pazilo, da nema nikakve pridržanosti u času smrti, te zbog toga (u času smrti) svi svećenici mogu odriješiti sve pokornike od bilo kakvih grijeha i kazni; budući pak da izvan tog časa svećenici ne mogu ništa u pridržanim slučajevima, neka oni pokornicima nastoje savjetovati jedino (što mogu), da za dobročinstvo odrješenja priđu višim ovlaštenim sucima.

Poglavlje 8. - O potrebi i plodu zadovoljštine

Konačno što se tiče zadovoljštine, premda su je naši oci kroz sve vrijeme preporučivali kršćanskom narodu, a koju od svih dijelova pokore pod najuzvišenijim izgovorom pobožnosti u ovo naše vrijeme najviše napadaju oni koji izgledaju pobožni, a potpuno niječu njezinu snagu [**usp. 2 Tim 3,5**], sveti sabor proglašava da je potpuno krivo i daleko od Božje riječi, da Gospodin nikada ne oprašta krivnju a da ne bi oprostio i kaznu [**kan. 12 i 15**]. U Svetom pismu, osim u božanskoj predaji, nalazimo jasne i sjajne primjere [**usp. Post 3, 16-19; Br 12,14 sl.; 20,11 sl.; 2 Sam 12, 13 sl.**] kojima se najočitije pobija ta zabluda.

Zaista se čini da i razlog Božje pravednosti traži, da se na jedan način primaju u milost oni koji su prije krštenja sagriješili zbog neznanja, a na drugi pak oni koji su, jednom već oslobođeni od grijeha i robovanja đavlu, i koji su primivši dar Duha Svetoga, svjesno oskvrnuli hram Božji [**usp. 1 Kor 3,17**] i koji se nisu ustručavali ražalostiti Duha Svetoga [**usp. 1 Kor 3, 17**].

A prikladno je i za Božje milosrđe da nam se bez ikakve zadovoljštine ne opraštaju grijesi, kako ne bismo u danoj prigodi grijeha smatrali za lakše, te kako ne bismo vrijeđajući i prezirući Duha Svetoga [**usp. Heb 10,29**] upali u teže (grijehe) i zgrtali za se gnjev u dan srdžbe [**usp. Rim 2,5; Jak 5,3**]. Bez sumnje, te kazne zadovoljštine uvelike odvlače od grijeha, te kao nekom uzdom obuzdavaju pokornike i čine ih u budućnosti opreznijima i budnijima; (zadovoljstinom) se liječe i ostaci grijeha, te se suprotnim kreposnim djelima odstranjuju zle navike stečene lošim životom.

U Crkvi Božjoj nikada se niti jedan put nije smatrao sigurnijim da se odstrani prijeteća Božja kazna, nego ta djela pokore [**usp. Mt 3,28; 4,17; 11,21**] koja ljudi čine s pravim bolom duše.

K tome pridolazi, kada zadovoljavajući trpimo za grijeha postajemo slični Kristu Isusu koji je dao zadovoljštinu za naše grijeha [**usp. Rim 5,10; 1 Iv 2,1 sl.**], u kojemu je sva naša dostatnost [**usp. 2 Kor 3,5**], od kojeg imamo ono najsigurnije jamstvo, jer ako zajedno trpimo zajedno ćemo biti i proslavljeni [**usp. Rim 8,17**].

I ta zadovoljština koju činimo za svoje grijeha nije toliko naša da ne bi bila po Kristu Isusu; mi naime, koji

po sebi ništa ne možemo, sve možemo uz suradnju onoga koji nas krijepi [**usp. Fil 4, 13**]. Tako čovjek nema ništa čime bi se hvalio, nego je sva naša slava [**usp. 1 Kor 1,31; 2 Kor 10,17**] u Kristu u kojem živimo [**usp. Dj 17,28**], u kojem zaslužujemo, u kojem dajemo zadovoljštinu, čineći "plodove dostojne pokore" [**Lk 3,8; Mt 3,8**], koji iz njega imaju snagu, koje on prinosi Ocu i koje Otac prima po njemu [**kan. 13 sl.**].

Svećenici Gospodnji dakle moraju, koliko im to savjetuju duh i razboritost, prema vrsti grijeha i prema mogućnosti pokornika, nalagati prikladne zadovoljštine, kako ne bi slučajno podilazili grijesima i kako ne bi postupajući preblago s pokornicima, nalažući vrlo lake čine za vrlo teške grijeha, postali sudionici tuđih grijeha [**usp. 1 Tim 5,22**]. Neka pak imaju pred očima, da zadovoljština koju nalažu ne bude samo čuvarica novog života i lijek za slabost, nego također kazna i pokora za prošle grijeha; i stari oci su vjerovali i učili da je vlast ključeva svećenicima dana ne samo za odrješivanje nego i za vezanje [**usp. Mt 16,19; 18,18; Iv 20,23; kan. 15**].

Ipak zbog toga nisu mislili da je sakrament pokore ustanova srdžbe i kazne; kao što nikada nitko od katolika nije mislio da se takvim našim zadovoljštinama ili zamračuje ili nekako umanjuje snaga zasluga i zadovoljštine Gospodina našega Isusa Krista; dok novatori ne želeći to shvatiti uče, da je novi život najbolja pokora tako da zadovoljštini oduzimaju svaku snagu i korist [**kan. 13**].

Poglavlje 9. - O djelima zadovoljštine

Osim toga (sabor) uči da je velikodušnost Božjeg milosrđa takva da kod Boga Oca po Isusu Kristu možemo dati zadovoljštinu ne samo kaznama koje dragovoljno prihvatimo kao pokoru za grijeha, ili koje nam po odluci svećenika budu nametnute prema mjeri grijeha, nego također (što je najveći dokaz ljubavi) i strpljivim podnošenjem vremenitih kazni nametnutih nam od Boga [**kan. 13**].

b) Učenje o sakramentu posljednjeg pomazanja

Predgovor

Svidjelo se svetom saboru tom učenju o pokori dodati ono što slijedi o sakramentu posljednjeg pomazanja, za koji su oci mislili da nije samo završni dio pokore, nego i čitavog kršćanskog života, koji bi trebao biti neprestana pokora .

(Sabor) najprije izjavljuje i uči o njegovom ustanovljenju, da je preblagi naš Spasitelj, koji je svoje sluge u svako vrijeme htio osigurati spasonosnim sredstvom protiv strjelica svih neprijatelja, i premda je najveću pomoć pružio u ostalim sakramentima kojima će se kršćani dok žive moći sačuvati netaknutima od svake veće duhovne nedaće, ipak je kraj života utvrdio kao nekom najsigurnijom zaštitom [**kan. 1**]. Premda naime naš neprijatelj traži i koristi svaku prigodu kroz život kako bi na bilo koji način mogao proždrijeti [**usp. 1 Pt 5,8**] naše duše, ipak nema vremena u kojem bi on više napeo sve sile svoje lukavosti da nas potpuno upropasti, da nas pokoleba ako uzmogne i u pouzdanju u Božje milosrđe, nego kada vidi da nam predstoji kraj života.

Poglavlje 1. - O ustanovljenju sakramenta posljednjeg pomazanja

To sveto pomazanje bolesnika ustanovio je Gospodin naš Isus Krist kao pravi i istiniti sakrament Novoga zavjeta, što je kod Marka doduše samo naznačeno [**usp. Mk 6, 13**], a apostol Jakov, Gospodinov brat, ga je preporučio i proglasio [**kan. 1**]. On kaže: "Boluje li tko među vama? Neka dozove starješine Crkve! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će molitva vjere spasiti nemoćnika; Gospodin će ga podići, i ako je sagriješio, oprostit će mu se" [**Jak 5,14 sl.**].

Tim se riječima, kao što je to Crkva naučila po izravno primljenoj apostolskoj predaji, govori o materiji, formi, pravom djelitelju i učinku tog sakramenta. Materija je ulje posvećeno od biskupa; naime pomazanje najpogodnije predstavlja (čin) kojim se milost Duha Svetoga na nevidljiv način umazuje u dušu bolesnika; forma pak su one riječi: "Po tom pomazanju" itd.

Poglavlje 2. - O učinku tog sakramenta

Sadržaj pak i učinak tog sakramenta tumače se onim riječima: "Pa će molitva vjere spasiti nemoćnika; Gospodin će ga podići, i ako je sagriješio, oprostit će mu se" [**Jak 5,15**]. Sadržaj je naime ta milost Duha Svetoga, čijim pomazanjem se opraštaju grijesi koje još treba okajati, i brišu ostaci grijeha, a duša se bolesnika olakšava i utvrđuje [**kan. 2**], pobuđujući kod njega veliko pouzdanje u Božje milosrđe, čime se bolesnik ohrabruje kako bi lakše podnosio neugodnosti i bolesti, te kako bi se lakše odupro napastima đavla koji vreba na njegovu petu [**usp. Post 3, 15**], te kako bi postigao zdravlje tijela ako bi to koristilo spasenju duše.

Poglavlje 3. - O djelitelju tog sakramenta i vremenu kada se mora podjeljivati

Ono pak što spada na određivanje onih koji trebaju primati i podjeljivati taj sakrament, također je jasno predano spomenutim riječima. Tamo se naime također pokazuje da su pravi djelitelji tog sakramenta prezbiteri Crkve [**kan. 4**]; tim izrazom se na tom mjestu podrazumijevaju ne stariji po godinama ili narodni prvaci, nego biskupi, ili svećenici koje su oni pravilno zaredili "polaganjem ruku prezbiterija" [**1 Tim 4,14; kan. 4**].

Također se govori da to pomazanje treba podijeliti bolesnicima, posebno pak onima koji tako opasno boluju, da se čini kako se nalaze na kraju života, zbog čega se ono naziva i sakrament umirućih. Ako pak bolesnici ozdrave poslije primanja tog pomazanja, mogu se ponovno okrijepiti zaštitom tog sakramenta, ako su upali u drugu sličnu životnu opasnost.

Zbog toga se nipošto ne smije slušati one koji uče, protiv tako otvorenog i jasnog mišljenja apostola Jakova [**usp. Jak 5,14 sl.**], da je to pomazanje ili ljudska izmišljotina, ili pak obred primljen od otaca, a ne zapovijed Božja ili obećanje koje bi sadržavalo milost [**kan. 1**]; niti one koji tvrde da je ta zapovijed već prestala, kao da se ona odnosi na milost ozdravljenja u prvotnoj Crkvi; niti one koji kažu da se obred i običaj koji sveta Rimsk crkva obdržava kod podjeljivanja tog sakramenta protivi mišljenju apostola Jakova i da ga zbog toga treba promijeniti u drugi; a konačno niti one koji tvrde da vjernici mogu bez grijeha prezirati to

bolesničko pomazanje [**kan. 3**].

To se naime najočitije protivi jasnim riječima tako (velikog) apostola. I zaista, Rimska crkva, majka i učiteljica svih drugih (Crkava), kod podjeljivanja tog pomazanja ne obdržava ništa osim onog što čini bit tog sakramenta, a što je zapovjedio blaženi Jakov. Niti se tako veliki sakrament može prezirati bez velikog grijeha i bez uvrede samog Duha Svetoga.

To je ono što ovaj sveti opći sabor ispovijeda i uči o sakramentima pokore i bolesničkog pomazanja i što predlaže svim kršćanskim vjernicima da vjeruju i obdržavaju. On naučava da sljedeće kanone treba u potpunosti obdržavati, a one koji tvrde suprotno (sabor) zauvijek osuđuje i kažnjava anatemom.

c) Kanoni za obadva učenja

Kanoni o sakramentu pokore

Kan. 1. Tko kaže da u Katoličkoj crkvi pokora nije istiniti i pravi sakrament ustanovljen od Krista Gospodina našega za vjernike da se oni s Bogom pomire koliko god puta poslije krštenja upadnu u grijeh: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 1.**].

Kan. 2. Tko miješajući sakramente kaže da je samo krštenje sakrament pokore, kao da ta dva sakramenta nisu odvojena, te da se zbog toga (pokora) ne naziva ispravno "druga daska poslije brodoloma": neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 2. sl.**].

Kan. 3. Tko kaže da se one riječi Gospodina Spasitelja: "Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijeha otpuštaju im se; kojima zadržite zadržani su im" [**Iv 20,22 sl.**], ne smiju shvaćati kao ovlast otpuštanja i zadržavanja grijeha u sakramentu pokore, kao što je to Katolička crkva od početka uvijek shvaćala, nego ih izokreće protiv ustanovljenja tog sakramenta, u ovlast propovijedanja evanđelja: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 1.**].

Kan. 4. Tko niječe da se za potpuno i savršeno oproštenje grijeha traže tri čina kod pokornika kao materija sakramenta pokore, naime pokajanje, ispovijed i zadovoljština, koji se nazivaju tri dijela pokore; ili tko kaže da pokora ima samo dva dijela, to jest strah nametnut savjesti nakon priznanja grijeha i vjera primljena iz evanđelja ili odrješenja, kojom netko vjeruje da su mu po Kristu oprošteni grijesi: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 3.**].

Kan. 5. Tko kaže da pokajanje koje se priprema razmišljanjem, utvrđivanjem i odbacivanjem grijeha, čime netko razmišlja o svojim godinama u gorčini svoje duše [**Iz 38,15**], važući težinu, mnoštvo, i odvratnost svojih grijeha, te gubitak vječnog blaženstva i upadanje u vječno prokletstvo, s odlukom za bolji život, nije prava i korisna bol, te da ona ne priprema za milost nego da čovjeka čini licemjerom i više grješnikom; nadalje da je ta bol prisiljena a ne slobodna i dobrovoljna: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 4.**].

Kan. 6. Tko niječe da je sakramentalna ispovijed ustanovljena i da je ona potrebna za spasenje po Božjem zakonu; ili tko kaže da je način tajnog ispovijedanja samo svećeniku, što je Katolička crkva od početka uvijek obdržavala i obdržava, strana ustanovljenju i Kristovoj zapovijedi te da je ona ljudska izmišljotina: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 5., 6.**].

Kan. 7. Tko kaže da za oprostjenje grijeha u sakramentu pokore po Božjem zakonu nije potrebno ispovjediti sve i pojedine smrtne grijeha, kojih se tko sjeti nakon potrebnog i brižnog razmišljanja, pa i one tajne i koji su protiv posljednje dvije zapovijedi Dekaloga, kao i okolnosti koje mijenjaju vrstu grijeha; nego (kaže) da je samo ona ispovijed korisna (koja služi) za pouku i utjehu pokornika te da je ona nekoć služila samo za određivanje kanonske zadovoljštine; ili tko kaže da oni koji nastoje ispovjediti sve grijeha ništa ne žele prepustiti Božjem milosrđu; ili da se ne smiju ispovjedati laki grijesi: neka bude kažnjen anatemom [**usp. kao gore**].

Kan. 8. Tko kaže da je nemoguća ispovijed svih grijeha, kako se obdržava u Crkvi, i da je pobožni trebaju ukinuti kao ljudsku predaju; ili da na ispovijed nisu obvezatni jednom godišnje svi i pojedini kršćanski vjernici obaju spolova, prema uredbama velikog Lateranskog sabora, te da zbog toga treba savjetovati kršćanskim vjernicima da se ne ispovjedaju u vrijeme korizme: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 5. sl.**].

Kan. 9. Tko kaže da sakramentalno odrješenje svećenika nije čin suda, nego samo čista služba izjavljivanja i objavljivanja da su oprošteni grijesi onome koji se ispovijeda, samo ako vjeruje daje odrješen, ili (tko kaže) da svećenik ne odrješuje ozbiljno, nego u šali; ili tko kaže da za ispovijed pokornika nije potrebno da ga svećenik može odrješiti: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 6.**].

Kan. 10. Tko kaže da svećenici koji se nalaze u smrtnom grijehu nemaju ovlast vezati i odrješivati; ili da nisu samo svećenici djelatnici odrješenja, nego daje svim i pojedinim kršćanskim vjernicima rečeno: "Štogod svežete na zemlji bit će svezano na nebu; i štogod odrješite na zemlji bit će odrješeno na nebesima" [**Mt 18,18**]; i "Kojima otpustite grijeha, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" [**Iv 20,23**], snagom kojih riječi svatko može odrješivati od grijeha, javne grijeha naime (javnom) opomenom, ako prihvati opomenu, tajne pak spontanom ispovijedi: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 6.**].

Kan. 11. Tko kaže da biskup nema pravo sebi pridržati (neke) slučajeve, osim za izvanjski poredak, te da zbog toga pridržavanje slučajeva ne sprječava svećenika u pravom odrješenju u pridržanim slučajevima: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 4.**].

Kan. 12. Tko kaže da Bog uvijek s grijehom oprašta čitavu kaznu te da zadovoljština pokornika nije ništa drugo nego vjera kojom prihvaćaju da je Krist za njih zadovoljio: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl.**].

8.]

Kan. 13. Tko kaže da se za grijeh, u odnosu na vremenitu kaznu, po Kristovim zaslugama Bogu nikako ne daje zadovoljština strpljivo podnoseći kazne od njega poslone ili naložene od svećenika, a niti onima koje se dragovoljno čine kao što su postovi, molitve, milostinja ili pak druga djela pobožnosti, te da je zato najbolja pokora novi život: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 8.**].

Kan. 14. Tko kaže da zadovoljština, kojom pokornici otkupljuju svoje grijeh, po Kristu Isusu, nije čin štovanja Boga, nego ljudski običaj koji zamračuje učenje o milosti i pravo štovanje Boga, pa i samo dobročinstvo Kristove smrti: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 8.**].

Kan. 15. Tko kaže da su ključevi dani Crkvi samo za odrješivanje a ne i za vezanje, te da zbog toga svećenici rade protiv svrhe ključeva i protiv Kristovog ustanovljenja dok nalažu pokornicima kazne; i (tko kaže) da je umišljaj da vremenitu kaznu većinom treba još izvršiti, nakon što je snagom ključeva oproštena vječna kazna: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 8.**].

Kanoni o posljednjem pomazanju

Kan. 1. Tko kaže da posljednje pomazanje nije istiniti i pravi sakrament ustanovljen od Krista našega Gospodina [**usp. Mk 6,13**] i proglašen od blaženoga apostola Jakova [**usp. Jak 5,14 sl.**], nego da je to samo obred primljen od otaca, ili ljudska izmišljotina: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 1, 3.**].

Kan. 2. Tko kaže da posljednje pomazanje ne donosi milost niti da oprašta grijeh, niti da ozdravlja bolesnike, nego da je to prestalo (činiti), kao da je to samo ranije bila milost ozdravljenja: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 2., 3.**].

Kan. 3. Tko kaže da se obred i primanje posljednjeg pomazanja, koji obdržava sveta Rimska crkva, protivi mišljenju apostola Jakova te da ga zbog toga treba mijenjati i da ga kršćani mogu prezirati bez grijeha: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 3.**].

Kan. 4. Tko kaže da prezbiteri Crkve, za koje blaženi Jakov potiče da ih treba dovesti da pomažu bolesnika, nisu svećenici zaređeni od biskupa, nego po dobi stariji u svakoj zajednici, i da zbog toga pravi djelatelj posljednjeg pomazanja nije samo svećenik: neka bude kažnjen anatemom [**usp. Pogl. 3.**].